

Kuntien ilmastosuunnitelmat - avustushaku

Miia Berger ja Hanna Vähävuori
Ympäristöministeriö

Esityksen materiaalia ei käytetä avustushaun tulkinnessa

Velvoite laatia kunnan ilmastosuunnitelma

[Ilmastolain \(423/2022\) 14 a §](#)

Kuntien suunnitelmavelvoite ilmastolaissa

- Ilmastolakiin sisältyy 1.3.2023 alkaen kunnille velvoite laatia tai päivittää ilmastosuunnitelma vähintään kerran valtuustokaudessa.
- Ensimmäinen ilmastolain mukainen suunnitelma tulee laatia viimeistään valtuustokaudella 2025-2029. Avustusta voi hakea kuitenkin jo kuluvalta valtuustokaudelta alkaen. Avustusta myönnetään kuitenkin jo kuluvalta valtuustokaudella tietyin kriteerein.
- Tavoitteena on vahvistaa kuntien ilmastotyötä ja ilmastolain tavoitteiden toteutumista.

Ilmastolain suunnitelmavelvoitteen sisältö (dia 1/2)

Kunnan on laadittava taikka päivitettävä ilmastosuunnitelma vähintään kerran valtuustokaudessa.

Suunnitelmassa on oltava:

- 1) tavoite kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämisestä kunnassa;
- 2) toimet, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään kunnassa;
- 3) tiedot kasvihuonekaasujen päästöjen kehityksestä kunnassa;
- 4) tiedot suunnitelman toteutumisen seurannasta;
- 5) muut kuin 1—4 kohdassa tarkoitetut tarpeellisiksi katsotut seikat.

Ilmastolain suunnitelmavelvoitteen sisältö (dia 2/2)

Kunnan ilmastosuunnitelman hyväksyy valtuusto. Kunnan on seurattava suunnitelman toteutumista. Suunnitelma on otettava huomioon kuntastrategiassa sekä toimintakertomuksessa.

Kunta voi laatia suunnitelman myös yhdessä alueen muiden kuntien kanssa. Yhteisessä suunnitelmassa on oltava kuntakohtaiset tavoitteet ja toimet. Yhteinen suunnitelma hyväksytään kunkin kunnan valtuustossa.

Kunta voi halutessaan sisällyttää suunnitelmaan myös ilmastonmuutokseen sopeutumista ja hiilinieluja koskevia tavoitteita ja/tai toimia.

Kuntien ilmastosuunnitelmat –avustushaku

[Linkki hakuilmoitukseen \(ym.fi\)](https://ym.fi)

Kuntien ilmastosuunnitelmat -avustushaku

Ympäristöministeriö myöntää avustusta ilmastolain mukaisen kuntien ilmastosuunnitelmien valmisteluun.

Ympäristöministeriön osuus ilmastosuunnitelman valmistelun avustuskelpoisista kustannuksista voi olla 100 %, kuitenkin **enintään 45 000 € per suunnitelmaan osallistuva kunta**.

- Jos ilmastosuunnitelman valmisteluun osallistuu esimerkiksi kaksi kuntaa, enimmäisavustus on 90 000 €.

Kokonaisuudessaan avustusta on jaettavissa noin 2,6 miljoonaa euroa per vuosi.

Avustus on jatkuvassa haussa. Avustukset myönnetään hakemusten saapumisjärjestyksessä niin pitkään kuin määrärahoja riittää kunakin vuonna.

Hakija

Hakijana voi olla kunta.

Avustusta myönnetään kunnille, joilla ei ole olemassa olevaa ilmastosuunnitelmaa tai joiden suunnitelma on vanhentunut.

Useamman kunnan yhteistyöhankkeissa yksi kunnista on avustuksen hakija ja saaja. Kaikkien toteutuneiden kustannusten tulee näkyä avustuksen saajan kirjanpidossa, myös muiden kuntien kustannusten.

Maakunnan liitto, konsultti jne. voi teknisesti täyttää hakulomakkeen hakijan puolesta, mutta Hakijan vakuutukset –liitteen allekirjoittaa varsinainen hakija.

Olemassa oleva / vanhentunut ilmastosuunnitelma

Ilmastosuunnitelmalla tarkoitetaan suunnitelmaa, johon sisältyy toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Olemassa olevan ilmastosuunnitelman ei tarvitse olla kunnan toimieleimen hyväksymä tai käsittelemä.

- Suunnitelma katsotaan vanhentuneeksi, jos se on valmistunut viimeistään vuonna 2012 *tai* siinä määritelty voimassaoloaika on päättynyt viimeistään vuonna 2021.
- Kuntien yhteistyönä laatima ilmastosuunnitelma (pois lukien maakuntien ilmastosuunnitelmat) katsotaan olemassa olevaksi ilmastosuunnitelmaksi.
- Suunnitelmaluonnos katsotaan olemassa olevaksi ilmastosuunnitelmaksi, mikäli se sisältää toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja se on julkaistu esimerkiksi kunnan kotisivuilla, vaikka sitä ei olisi hyväksytty kunnan valtuustossa.
- Olemassa olevan ilmastosuunnitelman omaava kunta voi osallistua kuntien yhteistyönä valmisteltavaan ilmastosuunnitelmaan, mutta avustusta ei myönnetä tämän kunnan osalta.
- Vuonna 2025 alkavasta valtuustokaudesta eteenpäin avustusta voidaan myöntää kaikille kunnille riippumatta siitä, onko kunnalla ennestään ilmastosuunnitelmaa.

”Voimmeko hakea avustusta, jos meillä...”

...on jo ilmastosuunnitelma, mutta se ei täytä kaikkia ilmastolain 14 a §:n ehtoja?

- Tarkistamme vain, onko suunnitelmassa toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi

...on ilmastosuunnitelmasta luonnos?

- Suunnitelmaluonnosta ei katsota olemassa olevaksi ilmastosuunnitelmaksi, jos sen toimenpiteet ovat vielä merkittävästi keskeneräisiä eikä luonnosta ole julkaistu,

...on ilmastovahti

- Ilmastosuunnitelman julkaisumuodolla ei ole väliä, kun tarkastellaan onko suunnitelmassa toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi

...on kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) mukainen toimintasuunnitelma?

- Pelkkää KETS-toimintasuunnitelmaa ei katsota olemassa olevaksi ilmastosuunnitelmaksi, sillä ei haluta luoda hidastetta liittyä KETSiin

Ota yhteyttä, niin katsotaan tapauskohtainen tulkinta!

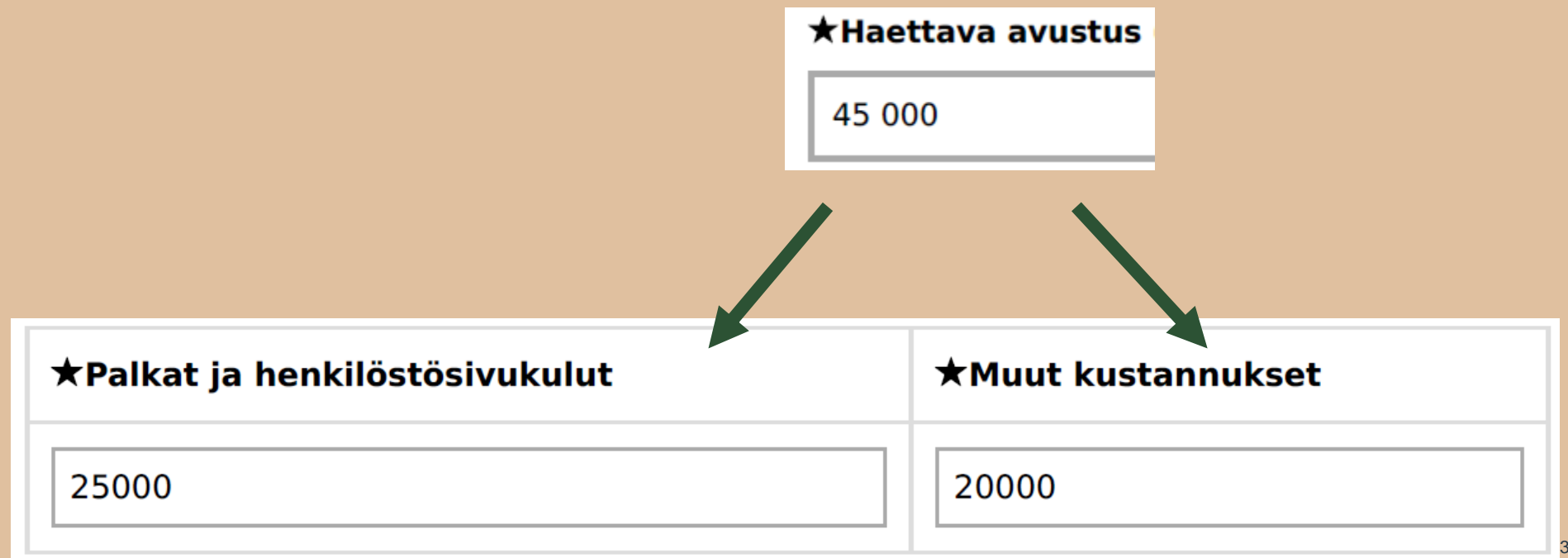
Ympäristöministeriö tarkistaa hakemuksen (1/2)

- Hakijana kunta
- Hankkeen vastuhenkilö on hakijan organisaatiosta
- Hankkeeseen osallistuvilla kunnilla ei ole olemassa olevaa ilmastosuunnitelmaa tai se on vanhentunut
- Avustusta ei käytetä muuhun kuin ilmastoasioiden suunnitteluun
- Liitteenä on allekirjoitettu Hakijan vakuutukset –liite ja hallintosääntö
 - Allekirjoitus nimenkirjoitusoikeuden omaavalta + hänen titteli
 - Hallintosäännön lyhennysote tulee olla allekirjoitettu, muita ei tarvitse

Ympäristöministeriö tarkistaa hakemuksen (2/2)

- ❑ Avustusta myönnetään vain 45 000 € per kunta
- ❑ Palkkakustannukset ja muut kustannukset täsmäävät haettuun summaan
- ❑ Palkoissa ja henkilöstösivukuluissa on vain avustuksen saajan organisaation kyseiset kustannukset

Aikataulutus

Hakuvaihe

- Kunta suunnittelee ilmastosuunnitelmahankkeen sisällön ja aikataulutuksen
- Kunta hakee ympäristöministeriöltä avustusta sähköisellä hakulomakkeella
- Ympäristöministeriö pyrkii tekemään avustuspäätöksen noin kahden kuukauden sisällä
- Kunta suorittaa mahdollisen rekrytoinnin

Hankkeen avustuskelpoiset vaiheet. Kesto enintään kaksi vuotta avustuspäätöksestä

- Ilmastosuunnitelman valmistelu
- Hankintojen tilaus ja toteutus
- Osallistaminen
- Ilmastosuunnitelman julkaisu ja viestintä, enintään 2 kuukauden ajan valtuuston hyväksynnän jälkeen
- Kunta toimittaa valmiin ilmastosuunnitelman ympäristöministeriöön

Hankkeen jälkeen

- Hankkeen talousasiakirjojen tulee olla valmiita 1,5 kuukauden päästä hankkeen päättymisen jälkeen, ja kunta toimittaa maksatushakemuksen ympäristöministeriöön
- Ympäristöministeriö tarkistaa asiakirjat ja maksaa avustuksen

Avustuskelpoiset kustannukset

Katso tarkempi listaus hakuilmoituksesta

Sekä palkkakustannukset että ostopalvelut

Tyypilliset kustannukset ilmastosuunnitelman laatimisesta

Kunta voi sisällyttää halutessaan ja budjetin salliessa myös hiilinielujen vahvistamista tai sopeutumista koskevien osuuksien suunnitteluun, vaikka ilmastolaki ei tätä edellytäkään

Myös mm. osallistaminen, viestintä, tilaisuudet, koulutuksiin osallistuminen ja julkaisu avustuskelpoisia

Ei avustuskelpoisia kustannuksia

- Suunnitelmien toimenpiteiden toimeenpano
- Mahdollisten muiden kuin ilmastoteemojen valmisteluun liittyvät kustannukset. Tällaisia teemoja voivat olla esimerkiksi sosiaaliseen kestävyYTEEN ja muihin ympäristökysymyksiin liittyvät asiat, jos kunta itse päättää tehdä suunnitelmasta kattavamman.
- Ilmastosuunnitelman huomioiminen kuntastrategiassa ja toimintakertomuksessa, sillä niiden valmistelu kuuluu kunnan jo olemassa oleviin tehtäviin.
- Ilmastoasioiden yleinen/jatkuva seuranta. Avustuskelpoista on kuitenkin seurannan suunnittelu ilmastosuunnitelman laatimisen yhteydessä, ja mahdollisen edellisen ilmastosuunnitelman toteutumisen seuranta ja arviointi uuden/päivitettävän ilmastosuunnitelman valmistelun yhteydessä.

Avaimia onnistuneeseen hankkeeseen

Opas kunnan ilmastosuunnitelman valmisteluun

- Näkökulmia suunnitelman valmisteluvaiheeseen
- Sisältövaatimukset
- Hyviä käytäntöjä

Raportointi

- Väliraportointivelvoite isoille ja pitkille hankkeille
 - 1-2 sivun vapaamuotoinen selostus, miten hanke etenee
 - ei talousraportointia tässä yhteydessä
 - YM maksaa 30 % hankkeen avustuksesta väliraportoinnin yhteydessä
- Loppuraporttina itse ilmastosuunnitelma
 - talousraportointi

Ympäristöministeriö tarkistaa ilmastosuunnitelman

Suunnitelma sisältää:

- tavoitteen kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämisestä kunnassa
- toimet, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään kunnassa
- tiedot kasvihuonekaasujen päästöjen kehityksestä kunnassa
- tiedot suunnitelman toteutumisen seurannasta
- suunnitelma on valtuuston hyväksymä

Ympäristöministeriö tarkistaa hankkeen kirjanpidon

- ✓ Kaikki toteutuneet kustannukset ovat todennettavissa
- ✓ Hankkeen kustannukset on eriytetty muusta kirjanpidosta esim. omalla projektikoodilla
- ✓ Lähtökohtaisesti kaikkien kustannusten tulee näkyä avustuksen saajan kirjanpidossa
 - ✓ Avustuksen saajan omista palkkakustannuksista voi pitää tuntikirjanpito-exceliä, jos kunnalla ei ole järjestelmää, joka mahdollistaa tuntien kirjaamisen hankkeelle
 - ✓ Avustuksen saajalla työskentelevä henkilö, joka tekee työajastaan 100 % hankkeelle, voi todistaa palkkakustannuksensa vaihtoehtoisesti esim. työtodistuksella.

✓ Maksatushakemukseen kirjatut summat täsmäävät

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Jos jokin menee penkin alle hakuaikana?

- YM:ltä loppuu rahat kesken
 - Avustukset myönnetään hakemusten saapumisjärjestyksessä (pl. hakemukset, joissa isoja puutteita)
 - Rahaa myönnetään taas seuraavan vuoden alusta alkaen, kun rahoitus on varmistunut
- Hakemuksessa on puutteita
 - Pieni virhe tai epäselvyys – YM pyytää selvennyksen, ei vaikuta saapumisjärjestykseen
 - Paljon lisäselvitettävää – YM pyytää selvennyksen, saapumisjärjestys katsotaan lisätietojen saavuttua
 - Täysin puutteellinen tai virheellinen hakemus – YM tekee kielteisen avustuspäätöksen

Jos jokin menee penkin alle hankkeessa?

- Avustuksen saaja ei saa ilmastosuunnitelmaa valmiiksi valtuustokauden loppuun mennessä
 - Jos suunnitelma ei valmistu valtuustokaudella 2021-2025, maksetaan avustus vasta sen jälkeen, kun suunnitelma on valmistunut, ja avustuksen katsotaan kohdistuneen valtuustokaudelle 2025-2029. Kunta ei voi tällöin hakea uutta avustusta kyseiselle valtuustokaudelle.
 - Yhteistyöhankkeissa kuntakohtainen tarkastelu
- Tehty ilmastosuunnitelma ei täytä kaikkia vaatimuksia
 - Avustus maksetaan vasta, kun suunnitelma täyttää kaikki perusedellytykset (kts. aikaisempi kalvo)
- Kirjanpidossa on häikkää
 - YM pyytää selvityksiä ja tarvittaessa tilintarkastajan lausunnon kirjanpidosta
 - Vain avustuskelpoisista kustannuksista voidaan maksaa avustusta

Lisätietoja

Miia Berger, miia.berger@gov.fi

[Kuntien ilmastosuunnitelmat](#) –nettisivu (ym.fi)

- Avustushaku
- Opas
- Tilaisuuksiin ilmoittautumiset
- Tilaisuuksien tallenteet

Kuntien ilmastohankkeet -avustushaku

[Linkki](#) (ym.fi)

Avustusta esimerkiksi suunniteltujen toimenpiteiden toimeenpanoon yksittäisillä sektoreilla

Hakuaika on 15.5.–31.7.2023

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment